

Згонник М.О. Нові знахідки рідкісного ліхенізованого гриба *Multiclavula mucida* (Pers. ex Fr.) R.H. Petersen з Українських Карпат // Матеріали VII Міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Актуальні питання розвитку біології та екології» (16–17 листопада 2022 р., м. Вінниця). Вінниця: ТВОРИ. 2022. – С. 71-72.

НОВІ ЗНАХІДКИ РІДКІСНОГО ЛІХЕНІЗОВАНОГО ГРИБА *MULTICLAVULA MUCIDA* (PERS. EX FR.) R.H. PETERSEN З УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ

NEW FINDINGS OF RARE LICHENICOLOUS FUNGUS *MULTICLAVULA MUCIDA* (PERS. EX FR.) R.H. PETERSEN FROM THE UKRAINIAN CARPATHIANS

Згонник М. О.

M. Zghonnyk

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, м. Харків, Україна
m.zghonnyk@gmail.com

Multiclavula mucida is a rare basidiolichen that serves as an indicator species of ancient forests. In Ukraine, the species is registered only in the Carpathians. During the research at the Syniohora National Nature Park (Gorgany mountain massive), we twice registered the basidiomata of this fungus on the algae-covered wood of an old fallen fir tree. Another finding of this species is registered on the territory of Polyanytskyi Regional Landscape Park (Skolivsky Beskydy mountain massive). The abovementioned areas have not been previously explored by mycologists and records of *M. mucida* testify to their nature conservation value.

Лихенізовані гриби – велика група грибів, які вступають в симбіоз з водоростями та/або ціанобактеріями і утворюють лишайники. У більшості відомих лишайників мікобіонт представлений сумчастим грибом, але існує невелика кількість видів з базидієвим мікобіонтом. У порівнянні з сумчастими, базидієві лишайники, досліджені значно гірше. Якщо в сумчастих лишайниках мікобіонт та фітобіонт виглядають як один організм, то морфологія базидієвих лишайників і характер їх взаємодії з фотобіонтом можуть бути геть іншими.

Multiclavula mucida (Pers. ex Fr.) R.H. Petersen належить до родини Hydnaceae Chevall. з відділу Basidiomycota R.T. Moore та є представником базидієвих лишайників. Раніше цей вид класифікували як ектомікоризний, але зараз визнано його ліхенізований статус. Доведено, що гриб паразитує на зелених водоростях з роду *Coccomyxa*.

M. mucida була виявлена на різних континентах Земної кулі, але скрізь її знахідки є спорадичними. В Україні він також є доволі рідкісним і виявлений лише в Карпатах. За даними монографії “Гриби заповідників та національних природних парків Українських Карпат” (2019 р. видання) *M. mucida* відома з територій природного заповідника “Горгани”, Карпатського біосферного заповідника, національних парків “Синевир” та “Карпатський”.

Гриб росте в добре зволжених старовікових лісах, на відмерлих стовбурах переважно хвойних, інколи листяних дерев. Він має прості, від білого до кремового кольору, булавоподібні плодові тіла із темнішими, загостреними, інколи роздвоєними верхівками. Базидії 4-6-спорові, (18-) 22-27 × 5-7 мкм. Базидіоспори 5-6,8 × 2,2-2,9 мкм, від яйцеподібних до еліпсоїдних, гіалінові, тонкостінні. Плодові тіла розвиваються на сильно розкладеній деревині поверх шару зелених водоростей.

У липні 2022 р. ми виявили плодові тіла *M. mucida* на напіврозкладеній деревині невизначеного дерева на території Регіонального ландшафтного парку “Поляницький” (Болахівський р-н, Івано-Франківська обл., гірський масив Сколівські Бескиди). На початку жовтня того ж року ми двічі знайшли плодоношення *M. mucida* на деревині ялиці на території Національного природного парку “Синьгора” (Івано-Франківський р-н, Івано-Франківська обл., гірський масив Горгани).

M. mucida є індикатором біологічної цінності лісів, зокрема старовікових лісів, що зазнали мінімальної антропогенної трансформації та фрагментації. Слід зазначити, що зазначені території раніше не досліджувалися мікологами і наші знахідки *M. mucida* підтверджують їх природоохоронну цінність.

Роботу виконано під керівництвом О.Ю. Акулова, кандидата біологічних наук, доцента кафедри мікології та фітоїмунології ХНУ імені В.Н. Каразіна